

عنوان مقاله:

کویر زائی معلول شوری زائی در منطقه بیابانی سبزوار

محل انتشار:

سومین همایش ملی بهداشت محیط (سال: 1379)

تعداد صفحات اصل مقاله: 8

نویسنده:

محمدتقی کاشکی - عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات منابع طبیعی و دام خراسان

خلاصه مقاله:

سطح اراضی مرغوب و مستعد زراعی تحت تاثیر پدیده شوری در سرتاسر جهان در حال کاهش است. با توجه به اهمیت اراضی زراعی در تامین مواد غذایی، ایجاد اشتغال و در آمد، بروز پدیده شوری زائی و متعاقب آن کویر زائی، جامعه جهانی و بویژه کشورهای در حال توسعه را در اقلیم خشک و نیمه خشک با بحران جدی روبرو کرده است. با وقوع این پدیده نه تنها میزان تولیدات زراعی کاهش می یابد، بلکه منابع آب شرب نامطلوب شده، خاک بتدریج نفوذ ناپذیر گشته، موجودات زنده و فعال خاک نابود شده و نهایتاً با تغییر ماهیت فیزیکی و شیمیائی خاک، رفته رفته اراضی مرده و بیابری که خود عامل ایجاد مشکلات بعدی است، بر جای می ماند. توجه به سطح نگران کننده و رو به گسترش اراضی شور در کشورمان که بخش قابل توجهی از مناطق مستعد کشاورزی را در مناطقی نظیر خراسان، گرگان، اصفهان، خوزستان، سمنان، و ... اشتغال کرده است (حدود 15 میلیون هکتار)، ایجاب می کند تا در جهت رفع این معضل ملی (کویر زائی در اثر شوری زائی) همت گماریم که در این راستا ناگزیر از شناخت علل و عوامل ایجاد شوری و توسعه شوره زاری می باشیم. پژوهش حاضر، کوششی است در جهت معرفی هرچه بهتر پدیده شور شدن منابع آب و خاک و کویر زائی بالاخص شوری و شوریدگی ثانوی در اراضی تحت آبیاری منطقه بیابانی سبزوار که امید است مورد توجه برنامه ریزان توسعه کشاورزی و محیط زیست قرار گیرد. در این پژوهش گسترده ای به وسعت تقریبی بیست هزار هکتار از دشت بیابانی سبزوار که طی دو دهه گذشته متاثر از فرایندهای شورشدگی بوده و به کویر بدل شده است، مورد مطالعه قرار گرفت. بدین منظور از منابع آب سطحی و زیر زمینی منطقه نمونه برداری و پس از تجزیه کیفی نمونه ها قابلیت کاربرد آنها در امور کشاورزی مورد بحث قرار گرفت همچنین با توجه به نقش آبهای شور در تخریب خاک از طریق کاهش نفوذ پذیری، نرخ نفوذ پذیری اراضی تحت آبیاری اندازه گیری و مورد مقایسه قرار گرفت. نتایج بررسیها نشان داد که مجموع منابع آبی مورد استفاده در منطقه از نظر استاندارد های جهانی جهت مصارف کشاورزی توصیه نمی شوند. بعلاوه بالا بودن میزان املاح موجود در آب آبیاری منجر به کاهش شدید نرخ نفوذ پذیری اراضی بویژه در خاکهای سنگین شده و قلیائیت خاکها را به دنبال داشته است که ثمره آن اراضی لم یزرع و کویرهای بی حاصل کنونی است.

کلمات کلیدی:

کویر زائی، شور شدگی، قلیائیت، آبهای سطحی و زیر زمینی، تجزیه کیفی، ویلکوکس

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/78561>

